

Iedereen verdient een kansrijk perspectief

Nederland is een van de meest welvarende landen in de wereld. Dit betekent helaas niet dat er in ons land geen mensen zijn die het moeilijk hebben. Die niet weten hoe ze met de beschikbare financiële middelen het einde van de maand moeten halen. Dit zorgt voor stress, gezondheidsproblemen en daarmee ook dat een grote groep mensen minder kansen in het leven heeft. Ook in onze gemeente is het aantal mensen dat leeft op of rond het bestaansminimum groeiende. Dit is uiterst schrijnend.

De afgelopen jaren zijn er door de gemeente en de gemeenschap stappen gezet om de mensen die het moeilijk hebben sneller in beeld te krijgen en beter te helpen. Bijvoorbeeld met vroegsignalering, waarbij we inwoners met betalingsachterstanden eerder in beeld hebben en kunnen ondersteunen en met extra ondersteuning rondom energiearmoede. Hierbij is de inzet van vele 'supervrijwilligers' essentieel. Omdat de gezette stappen nog niet afdoende zijn, hebben we samen met partners gekeken wat we nog meer kunnen doen. Uiteraard is ook het rapport van de rekenkamer hierbij een verrijking geweest.

Met de afronding van dit beleidsplan zetten we weer een stap. De belangrijkste stappen zetten we daarna met het uitvoeren van de acties uit dit plan, zoals het uitbreiden van het Kindpakket. Samen met de professionals en het netwerk van vrijwilligers gaan we dan echt aan de slag. Hierbij blijven we onze oren en ogen open houden voor nieuwe trends en ontwikkelingen op dit gebied.

Want onze ambitie is dat iedereen een kansrijk perspectief verdient.

Thom Blankers
Wethouder gemeente Heusden

Inleiding

De lokale aanpak op het gebied van armoede en schuldhulpverlening was de afgelopen jaren vastgelegd in het beleidsplan 'Samen armoede en schulden aanpakken'. Dit plan had een looptijd tot en met 2022. Eind 2022 is de Rekenkamer gestart met een onderzoek naar het armoedebeleid. Er is toen voor gekozen om de resultaten van dit onderzoek af te wachten en in de tweede helft van 2023 een nieuw armoedebeleid gereed te hebben. Om te komen tot het nieuwe armoedebeleid zijn er in de eerste helft van 2023 meerdere bijeenkomsten georganiseerd waarbij alle partners op het gebied van armoede zijn uitgenodigd om mee te denken en input te leveren. Op basis van onder meer deze bijeenkomsten en de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek, is dit nieuwe beleid ontwikkeld. In het voorliggende beleidsplan 'Een kansrijk perspectief, armoedebeleid Heusden' is vastgelegd hoe wij in Heusden, samen met onze lokale partners, de komende jaren aan de slag gaan op het gebied van armoede en schuldhulpverlening.

Wat is armoede?

Het Sociaal Cultureel Planbureau hanteert de volgende definitie van armoede: armoede is te weinig financiële mogelijkheden hebben om de minimaal noodzakelijke goederen en voorzieningen te bekostigen. Iemand is arm wanneer hij onvoldoende inkomen heeft voor bijvoorbeeld voeding of een goede woning. In Nederland kennen we allerlei regelingen om inwoners te voorzien van een inkomen, zodat men kan voorzien in deze minimale noodzakelijke behoeften.

In theorie kan er dus altijd een inkomen zijn om te voorzien in het bestaan. In de praktijk zien we echter veel inwoners die grote moeite hebben om rond te komen en te voorzien in de minimaal noodzakelijke behoeften. Inwoners die net voldoende inkomen hebben voor de minimaal noodzakelijke behoeften, maar niets over hebben om te besteden aan andere belangrijke zaken zoals sport of cultuurdeelname of gezonde voeding. Het meedoen in de samenleving, het hebben van een gezond en sociaal leven, dat zijn grote uitdagingen voor inwoners die minder te besteden hebben. Terwijl ook dat soort zaken belangrijk zijn om gezond en gelukkig te kunnen zijn. Een bredere kijk op armoede is dus nodig.

Armoede in deze brede betekenis gaat niet alleen over financiële problemen, maar ook over (sociale) uitsluiting. Onvoldoende financiële middelen of stress door geldzorgen kan zorgen voor vele vormen van uitsluiting, bijvoorbeeld uitsluiting van gezonde voeding, uitsluiting van sport- en cultuurdeelname, of uitsluiting van sociaal contact.

Lokaal kader

Als gemeente hebben wij niet alleen de mogelijkheden, maar ook de plicht om de leefsituatie en het toekomstperspectief van kwetsbare inwoners te verbeteren. Enerzijds zijn we verantwoordelijk voor het verstrekken van bijstand op grond van de Participatiewet, anderzijds hebben we veel lokale initiatieven op het gebied van inkomensondersteuning en participatiebevordering. Naast het bestrijden van armoede heeft de gemeente een wettelijke taak in de schuldhulpverlening sinds de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in 2012. Een gemeente met minder armoede en (sociale) uitsluiting, creëert voor iedereen een beter leefklimaat. Dat wil zeggen dat we alert moeten zijn op zowel de financiële als de sociale behoeften van onze inwoners.

Wij vinden het belangrijk dat iedereen in onze samenleving mee kan doen en een gezond en gelukkig leven kan leiden. Dit betekent dat we onze kwetsbare inwoners hierbij moeten helpen, zodat ook zij mee kunnen blijven doen in de samenleving. We willen voorkomen dat mensen in de financiële problemen raken. Hiervoor verleggen we de focus van armoedebestrijding naar armoedepreventie. Dit doen we niet alleen maar samen met onze lokale partners.

Wat ook als een paal boven water staat, is dat de jeugd de toekomst heeft. Om de jeugd ook echt die toekomst te kunnen bieden, is het aan ons om nú de juiste keuzes te maken. Niet alleen keuzes waar de jeugd van nu later ook iets aan heeft, maar ook keuzes waar ze op dit moment iets aan hebben. Als we bijvoorbeeld kijken naar de kinderversie van het coalitieprogramma, zien we terug dat de jeugd van nu ook vindt dat iedereen mee moet

kunnen doen, bijvoorbeeld met sporten. Goede reden dus om door te blijven gaan met de HeusdenPas en het KindPakket.

Terugblik

Het beleidsplan 'Samen armoede en schulden aanpakken' had een looptijd tot eind 2022. Uitgangspunt van dit beleidsplan was dat financiële gezondheid aan de basis lag van economische en sociale zelfredzaamheid. Als iemand te veel in beslag wordt genomen door geldzorgen, werkt dat door op alle leefgebieden. Geldzorgen kunnen leiden tot verzuim op het werk, het mislukken van re-integratietrajecten, huisuitzettingen, relatieproblemen, schooluitval, maar ook een ongezonde leefstijl en gezondheidsproblemen. Dit kan zowel op korte termijn als op de lange duur grote sociale gevolgen hebben voor inwoners.

Met dat in het achterhoofd hebben we ons de afgelopen jaren gericht op twee doelen. Het eerste doel was het bevorderen van de participatie. De afgelopen jaren is hier onder andere op ingezet met de HeusdenPas en het KindPakket en alle vormen van ondersteuning die hieraan verbonden zijn. Het tweede doel was het beperken van de maatschappelijke gevolgen van armoede en schulden. Hier heeft de Kredietbank de afgelopen jaren een groter rol gespeeld met hun inzet op schuldhelpverlening. Maar we hebben ook geïnvesteerd in vroegsignalering, om inwoners met financiële problemen eerder in beeld te krijgen en grotere problemen te voorkomen.

Het laatste jaar is er, naast de inzet op bovenstaande twee doelen, ook extra ingezet op het tegengaan van energiearmoede. De prijzen van gas en energie gingen door het dak, maar ook de gewone boodschappen werden steeds duurder. Met als gevolg dat steeds meer inwoners in financiële problemen kwamen. Naast de landelijke maatregelen, zoals de energietoeslag, zijn er ook lokale acties opgezet, zoals warmtedagen, energiecoaching en de witgoedregeling. Met deze nieuwe vormen van ondersteuning, hebben we niet alleen ingespeeld op de acute behoefte die ontstond bij veel van onze inwoners. Door het succes van bijvoorbeeld de witgoedregeling, hebben we het afgelopen jaar ook nog meer inwoners in beeld gekregen die het financieel moeilijk kunnen bolwerken.

Rekenkamer

Eind 2022 is de Rekenkamer gestart met een onderzoek naar het armoedebeleid. In het voorjaar van 2023 is hun rapport opgeleverd. Het uitgebreide rapport bevat veel aanbevelingen die waardevol zijn voor dit nieuwe beleid en dan ook zijn meegenomen in dit plan. Samenvattend is de Rekenkamer van mening dat er de afgelopen jaren belangrijke stappen zijn gezet, maar dat er ook voldoende vervolgstappen nodig zijn voor de toekomst. Bijvoorbeeld als het gaat om een meer integrale benadering van armoede en schuldhelpverlening, een meer regisserende rol van de gemeente, het organiseren van structurele samenwerking en het systematisch verzamelen en interpreteren van data over de behoeften in de samenleving en de effectiviteit van ingezette middelen.

Ruimte voor verbetering verdient altijd de aandacht en een aantal van de conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamer is in de eerste fase van de ontwikkeling van dit beleidsplan al opgepakt. Zo is dit nieuwe beleidsplan opgesteld samen met de ketenpartners, op basis van hun input over wat er nodig is, welke ontwikkelingen zij op dit moment zien en hoe we daar in de toekomst op kunnen inspelen. Onderwerpen zoals deregulering van complexe regelgeving en ontbureaucratisering van aanvraagprocedures zijn benoemd als speerpunten in dit nieuwe beleid. Dat geldt ook voor het verkleinen van de armoedeval, waarbij het verruimen van het sociaal beleid kan helpen. Een aantal andere conclusies en aanbevelingen is herkenbaar. Bijvoorbeeld het ontwikkelen van meetbare doelstellingen en het monitoren en evalueren daarvan. Ook het vergroten van de bekendheid van het aanbod, en het vergroten van het bereik en gebruik hiervan, blijft een voortdurend aandachtspunt. De conclusies uit het rapport van de Rekenkamer zijn dan ook direct meegenomen in dit plan.

Doelgroep

In Nederland leefden in 2021 volgens cijfers van het Centraal Bureau Statistiek (CBS) 900.000 mensen in armoede. Daarvan leefden 370.000 mensen al ten minste vier jaar achtereen in een huishouden met een laag inkomen. In 2022 maakten volgens het CBS 220.000 minderjarige kinderen deel uit van een huishouden met een laag inkomen. Het CBS heeft ook lokale data verzameld die hieronder is weergegeven.

	Percentage (uit CBS data)	Aantal (obv inwoneraantal)
Aantal inwoners met laag inkomen ¹ (2020)	4,2%	1.890
Aantal inwoners met langdurig laag inkomen (2020)	1,7%	765
Aantal minderjarige kinderen in armoede (2019)	5,6%	535

In het rapport 'Een zeker bestaan – Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum' van de commissie sociaal minimum, wordt ook een indicatie gegeven van het aantal personen dat in Nederland onder de armoedegrens leeft. Hierbij wordt het 'niet-veel-maar-toereikend criterium' van het Sociaal en Cultureel Planbureau gebruikt. Deze armoedebenadering gaat ervan uit dat iemand zich een mandje met bepaalde basisgoederen moet kunnen veroorloven om mee te kunnen doen in de maatschappij. De benadering is gebaseerd op de minimumvoorbeeldebegrotingen van Nibud, die een overzicht geven van de minimale uitgaven van een zelfstandig huishouden aan onvermijdbare, basale zaken zoals voedsel, kleding en wonen.

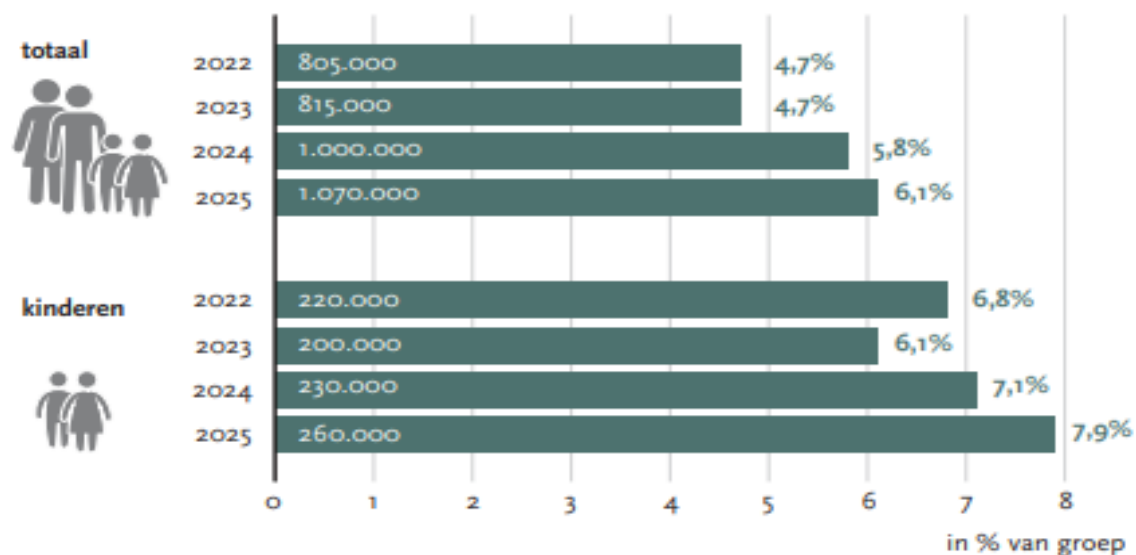
Armoedegrens

niet-veel-maar-toereikendcriterium van het scp voor een eenpersoons-huishouden (in euro's per maand)

Armoederaming

aantal personen onder de armoedegrens, ten opzichte van de totale groep

Als je deze landelijke percentages doortrekt voor Heusden, dan wil dit zeggen dat we de komende jaren een doelgroep verwachten van naar schatting ruim 2.800 inwoners volwassenen, in armoede en ruim waaronder 750 kinderen, in armoede. Een forse stijging ten opzichte van de cijfers uit 2019 en 2020.

¹ Hierbij gaat het om een inkomen dat, omgerekend naar een inkomen van een alleenstaande, een lagere koopkracht vertegenwoordigt dan een bedrag van 13.250 euro per jaar, 1.130 euro per maand (in prijzen van 2020).

Speerpunten

De inzet op het gebied van armoede en schuldhulpverlening vraagt om een brede samenwerking met lokale partners. Daarom hebben we de afgelopen periode samen met hen gewerkt aan een nieuw armoedebeleid. Hierbij hebben een brede kijk op armoede gehanteerd, dus niet alleen met aandacht voor financiën, maar juist ook met aandacht voor gezondheid (fysiek en mentaal), meedoen, ertoe doen en erbij horen. Samen met onze lokale partners is dit nieuwe beleidsplan ontwikkeld. Een beleid waarin we willen behouden wat goed is en willen uitbreiden waar dit nodig is. Maar ook een beleid waarin ruimte is voor nieuwe ontwikkelingen die nodig zijn om onze inwoners gezond en gelukkig te houden.

Met dit armoedebeleid willen we in de basis:

- ➔ voorkomen dat onze inwoners in financiële problemen komen;
- ➔ er voor zorgen dat we de juiste ondersteuning bieden wanneer er toch financiële problemen ontstaan;
- ➔ er voor te zorgen dat inwoners ongeacht hun financiële situatie mee kunnen blijven doen.

Dit gaan we de komende jaren doen aan de hand van de volgende speerpunten:

- ➔ Speerpunt 1: Van genezen naar nog meer voorkomen
- ➔ Speerpunt 2: Het verzachten van de armoedeval
- ➔ Speerpunt 3: Kinderen moeten volwaardig meedoen
- ➔ Speerpunt 4: Inwoners moeten niet verdrinken in papierwerk en bureaucratie
- ➔ Speerpunt 5: Schuldhulpverlening met een menselijke maat
- ➔ Speerpunt 6: Samen de schouders eronder

Deze speerpunten worden hierna beschreven, waarbij per speerpunt wordt aangegeven wat we al doen en willen behouden, wat we nog meer gaan doen, wat we gaan monitoren en met wie we dit gaan doen.

Speerpunt 1: Van genezen naar nog meer voorkomen

We willen inwoners die hulp nodig hebben zo vroeg mogelijk bereiken, liefst nog voordat er financiële problemen zijn. Zo kunnen we op tijd advies en ondersteuning bieden, zodat we financiële problemen inclusief bijkomende stress kunnen voorkomen. Het is hierbij belangrijk om kinderen al op jonge leeftijd te leren om goed met geld om te gaan. Hiermee kunnen problemen op latere leeftijd voorkomen worden.

Wat blijven we doen?

- ➔ We blijven investeren in het verbeteren van preventie.
Daarbij ligt de focus op het geven van voorlichting, het bespreekbaar maken van het onderwerp en het signaleren van armoede of financiële problemen op bestaande contactmomenten met inwoners.
- ➔ We blijven investeren in de verbinding tussen het Jeugd en Gezinsteam (JGT) en het Wijk en Welzijn Team (WWT).
Het is van belang dat financiën/rondkomen met je geld als volwaardig onderwerp besproken moet worden op het moment dat een inwoner met een andere ondersteuningsvraag bij ons of bij een van onze partners aanklopt.
- ➔ We blijven het spreekuur geldzaken aanbieden.
Het spreekuur, uitgevoerd door vrijwilligers vanuit het WWT, blijft plaatsvinden in de verschillende kernen als laagdrempelig inlooppunt voor inwoners met financiële vragen of problemen.
- ➔ We blijven aan vroegsignalering doen en waar nodig het systeem verbeteren.
Dit doen we met het Team vroegsignalering Heusden, waarin verschillende partners zoals gemeente, Woonveste, Kredietbank, JGT en het WWT nauw samenwerken. We werken hierbij met de applicaties RIS Matching en RIS Vroegeropaf. We blijven op de hoogte van de ontwikkelingen en voeren waar nodig aanpassingen door in het systeem, om de werking te verbeteren.
- ➔ We blijven actief met onze aanpak van energiearmoede.
In 2023 worden verschillende regelingen zoals de energiehulp, de witgoedregeling en de energietoeslag uitgevoerd. Voor de structurele aanpak van energiearmoede blijven de energiecoaches actief, waarbij onder meer Woonveste en WWT actief betrokken zijn.

Wat gaan we nog meer doen?

- ➔ We gaan aan de slag met het voorzieningenregister.
In dit register wordt al ons lokale aanbod op het gebied van armoede en schuldhulpverlening opgenomen en biedt daarmee een duidelijk overzicht voor zowel inwoners als partners.
- ➔ We gaan in samenwerking met het onderwijs en banken inzetten op financiële educatie.
Door kinderen op jonge leeftijd voor te lichten, willen we schulden voorkomen. Bijvoorbeeld met de schuldenescape, die we als gemeente faciliteren, zodat scholen hiervan gebruik kunnen maken.
- ➔ We gaan investeren in het opleiden van partners zodat zij armoede beter kunnen signaleren.
Een breed scala aan partners kan een signaalfunctie vervullen in het kader van armoede. Docenten, jeugdverpleegkundigen, huisartsen, medewerkers van het JGT en het WWT, maar ook kerken, verenigingen en werkgevers zien vaak signalen van armoede in gezinnen waar ze om een andere reden mee in contact komen. Het is belangrijk dat deze partners weten hoe ze signalen goed kunnen herkennen en waar ze met signalen terecht kunnen.
- ➔ We gaan meer ervaringsdeskundigen inzetten in het contact met inwoners.
Dit gaan we doen door de inzet van ervaringsdeskundigen door onze partners te faciliteren waar dit nodig is.

Wat gaan we monitoren?

- ➔ Gebruik en klantervaringen spreekuur geldzaken.
- ➔ Aantal inwoners in vroegsignalering, door middel van een basisrapportage.
- ➔ Bereik energiehulp.
- ➔ Bereik witgoedregeling.

- ➔ Aantal toegekende energietoelagen.
- ➔ Bereik energicoaches.
- ➔ Deelnemers voorzieningenregister.
- ➔ Aantal scholen met financiële lessen.
- ➔ Inzet ervaringsdeskundigheid.

Wat willen we bereiken?

- ➔ Stijging van het gebruik van het spreekuur geldzaken.
- ➔ Dat alle scholen in onze gemeente financiële lessen verzorgen.

Met wie gaan we dit doen?

WWT, JGT, Woonveste, Kredietbank, Voortgezet onderwijs, Stichting Scala basisonderwijs, lokale banken, kerken, verenigingen en werkgevers

Speerpunt 2: Het verzachten van de armoedeval

Met onder meer de HeusdenPas en het KindPakket zorgen we ervoor dat deze inwoners mee kunnen blijven doen in de samenleving. We zien echter dat wanneer iemand net iets meer verdient dan 120% van het sociaal minimum, of wanneer een kind 18 wordt, een groot deel van de hulp en ondersteuning wegvalt. Met als gevolg dat er vanaf dat moment ineens minder te besteden is, terwijl er juist meer geld nodig is omdat ook voorzieningen zoals voedselbank of jeugdsport en cultuurfonds wegvallen. Juist dit zorgt ervoor dat meedoen in de samenleving ineens extra moeilijk wordt. We willen deze armoedeval verzachten voor onze inwoners.

Wat blijven we doen?

- ➔ We blijven de HeusdenPas inzetten.
Inwoners met een inkomen tot 120% geven we met de HeusdenPas financieel ruimte om mee te doen in de samenleving.
- ➔ We blijven bijzondere bijstand en maatwerk aan inwoners verlenen.
Met bijzondere bijstand helpen we inwoners met een laag inkomen bij (plotselinge) uitgaven. De bijzondere bijstand wordt uitgevoerd door Baanbrekers. Met maatwerk helpen we inwoners met financiële problemen die wel hulp nodig hebben, maar niet via andere regelingen of organisaties geholpen kunnen worden.
- ➔ We blijven de zorgverzekering voor minima aanbieden.
We dragen als gemeente bij aan de zorgverzekering voor inwoners met een inkomen tot 120%, (zorgpolis) zodat zij ook goed verzekerd zijn.
- ➔ We blijven kwijschelding verlenen op gemeentelijke belastingen.
Inwoners met een laag inkomen kunnen kwijschelding ontvangen voor gemeentelijke belastingen.
- ➔ We blijven onze lokale voedselbank ondersteunen.
Hiermee zorgen we ervoor dat de voedselbank hun goede werk voor onze inwoners kunnen blijven uitvoeren.

Wat gaan we nog meer doen?

- ➔ We laten een nieuw onderzoek uitvoeren naar de armoedeval en we gaan kijken hoe we armoedeval die ontstaat bij het wegvallen van de HeusdenPas kunnen verkleinen/voorkomen.
Het onderzoeksbureau dat in 2019 het onderzoek naar de armoedeval voor ons heeft uitgevoerd, is op dit moment bezig met het uitvoeren van een nieuw onderzoek. Zo ligt er in oktober 2023 een actueel rapport met nieuwe aanbevelingen, waarmee we binnen dit speerpunt aan de slag gaan.
- ➔ We gaan in 2024 onderzoeken of we kunnen aansluiten bij de Meedoen-regeling van Arriva en een eventuele invoering daarvan verder uitwerken.
Daarmee voorzien we in gratis OV voor HeusdenPas-houders, zodat zij in daluren vrij kunnen reizen binnen onze regio (van Den Bosch tot Tilburg).
- ➔ We gaan in 2024 onderzoeken of we kunnen aansluiten bij het Volwassenenfonds en een eventuele invoering daarvan verder uitwerken.
Ook deze regeling kan gekoppeld worden aan de HeusdenPas. Hiermee zorgen we ervoor dat volwassenen financieel ondersteund worden bij lidmaatschap van een sport/cultuurvereniging.
- ➔ We gaan het bereik van de zorgverzekering voor minima vergroten.
We gaan onderzoeken hoe de communicatie verbeterd kan worden en hoe we de pakketten beter kunnen laten aansluiten op de behoeften van onze inwoners.

- ➔ Voor zowel de uitbreiding van aansluiting op de Meedoen-regeling als de aansluiting bij het Volwassenenfonds wordt een concreet plan van aanpak opgesteld dat op een later moment ook gedeeld wordt met de raad.
- ➔ We gaan in samenwerking met de voedselbank kijken hoe we de regels voor het gebruik van de voedselbank kunnen versoepelen.
We weten dat er inwoners zijn waarbij de financiële situatie onveranderd blijft. Voor die inwoners willen we de toegang tot de voedselbank nog structureler mogelijk maken.

Hoe gaan we monitoren?

- ➔ Aantal huishoudens en inwoners met een HeusdenPas.
- ➔ Aantal toekenningen bijzondere bijstand en maatwerk.
- ➔ Aantal inwoners dat gebruik maakt van de zorgpolis.
- ➔ Aantal toegekende kwijtscheldingen.
- ➔ Aantal klanten Voedselbank.
- ➔ Presentatie aan gemeenteraad van onderzoeksrapport armoedeval.
- ➔ Oplevering plan van aanpak Meedoen-regeling en Volwassenenfonds.
- ➔ Aantal deelnemers Meedoen-regeling.
- ➔ Aantal deelnemers Volwassenenfonds.

Wat willen we bereiken?

- ➔ Stijging van het gebruik van de HeusdenPas onder inwoners die binnen de doelgroep vallen.
- ➔ Stijging van het gebruik van de zorgpolis onder inwoners die binnen de doelgroep vallen.

Met wie gaan we dit doen?

Baanbrekers, WWT, JGT, Voedselbank, Arriva en het Volwassenenfonds.

Speerpunt 3: Kinderen moeten volwaardig mee kunnen doen

Kinderen mogen niet de dupe worden van financiële problemen van ouders. Het is belangrijk dat kinderen zich zowel mentaal als fysiek goed kunnen ontwikkelen. Kinderen moeten zo onbekommerd mogelijk mee kunnen doen op school, bij de sportvereniging, of bij de muziekclub. Ook is het belangrijk dat kinderen toegang hebben tot gezonde voeding om zo een gezonde leefstijl te ontwikkelen.

Wat blijven we doen?

- ➔ We blijven het KindPakket inzetten voor onze inwoners tussen 4 en 18 jaar. Kinderen kunnen met het KindPakket gebruik maken van hieraan gekoppelde activiteiten zoals het abonnement voor 't Run (Stichting Billy Bird) in de zomer en de kledingbonnen (Jola) in de winter. Hierbij werken we nauw samen met Stichting Leergeld.
- ➔ We blijven deelnemen aan het Jeugdsport en Cultuurfonds. Hiermee ondersteunen we kinderen uit gezinnen die minder te besteden hebben bij sport of cultuurdeelname. Stichting de Schroef en Stichting Leergeld zijn hierin belangrijke lokale partners, zij vervullen de rol van intermediair en zorgen dat kinderen aangemeld worden.
- ➔ We blijven Stichting Leergeld ondersteunen. Hiermee zorgen we ervoor dat kinderen ondersteuning ontvangen van Stichting Leergeld, bijvoorbeeld hulp bij zwemles, het schoolpakket, Jarige Job en bewegen voor peuters en kleuters.

Wat gaan we nog meer doen?

- ➔ We gaan het KindPakket uitbreiden. Dit gaan we doen door zowel kinderen van 0 tot 4 als jongeren van 18 tot 23 jaar toegang te geven tot het KindPakket. Zo kan ook deze groep kinderen en jongeren gebruik maken van aan het KindPakket gekoppelde activiteiten zoals het abonnement voor 't Run in de zomer en de kledingbonnen van Jola in de winter. Dit doen we in samenhang met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het uitbreiden van het KindPakket draagt bij aan het versterken van de sociale basis.
- ➔ We gaan, samen met scholen en lokale ondernemers, voorzien in schoolfruit. Het aanbieden van schoolfruit is een manier om alle kinderen gelijke kansen te bieden op gezonde voeding. Ook bij dit onderwerp wordt de verbinding gelegd met het GALA, met het onderdeel gezonde leefstijl.
- ➔ Voor zowel de uitbreiding van het KindPakket als voor de invulling van het schoolfruit wordt een concreet plan van aanpak opgesteld dat op een later moment ook gedeeld wordt met de raad.

Wat gaan we monitoren?

- ➔ Aantal deelnemers KindPakket.
- ➔ Aantal deelnemers Jeugdsport en Cultuurfonds.
- ➔ Aantal bereikte kinderen Stichting Leergeld.
- ➔ Oplevering plan van aanpak schoolfruit en uitbreiding KindPakket.
- ➔ Aantal scholen dat meedoet met schoolfruit.

Wat willen we bereiken?

- ➔ Stijging van het gebruik van het KindPakket onder kinderen die binnen de doelgroep vallen
- ➔ Dat alle scholen in onze gemeente meedoen met schoolfruit.

Met wie gaan we dit doen?

Stichting Billy Bird, Jola, Stichting Leergeld, Jeugdsport en Cultuurfonds, Stichting de Schroef, Stichting Scala basisonderwijs en lokale leveranciers van groenten en fruit.

Speerpunt 4: Inwoners moeten niet verdrinken in papierwerk en bureaucratie

Er is een breed aanbod aan ondersteuning, maar niet al het aanbod is even makkelijk toegankelijk. We zien dat de drempel om ondersteuning aan te vragen vaak hoog is, doordat niet al het aanbod vrij toegankelijk is en ook niet overal dezelfde criteria gelden. Maar ook doordat de informatie of formulieren voor de doelgroep onbegrijpelijk en dus te moeilijk zijn. Daarom gaan we binnen dit speerpunt aan de slag om het bestaande aanbod makkelijk en laagdrempelig toegankelijk te maken voor onze inwoners.

Wat blijven we doen?

- ➔ We blijven investeren in de samenwerking en verbinding tussen partners.
De ondersteuning die geboden wordt door partners zoals WWT, JGT, Baanbrekers en Kredietbank, moet goed op elkaar aansluiten. We merken dat als deze partners elkaar goed kennen en weten te vinden, de dienstverlening richting onze inwoners beter is. Dus we blijven investeren op het houden van korte lijnen.
- ➔ We blijven investeren in het vergemakkelijken van onze eigen processen.
We blijven het aanvraag en declaratieproces voor onze HeusdenPas/Kindpakket door ontwikkelen om het voor zowel inwoners als medewerkers zo makkelijk en praktisch mogelijk te maken.
- ➔ We blijven aandacht besteden aan laaggeletterdheid.
Dit doen we door samen met onze partners, de informatie die we verstrekken, te schrijven op taalniveau B1. Het Taalhuis vervult hier een actieve rol in door lokale partners aan te laten sluiten op het taalnetwerk Midden-Brabant en hen te voorzien van trainingen en cursussen om duidelijk te communiceren.

Wat gaan we nog meer doen?

- ➔ We gaan starten met het Financieel Paspoort.
Met het Financieel Paspoort kunnen inwoners op een makkelijke manier inzicht krijgen in hun financiën én zien voor welke ondersteuning ze in aanmerking komen. We gaan zoveel mogelijk aanvraagprocessen aanhaken bij het Financieel Paspoort, zodat inwoners deze direct via het Financieel Paspoort kunnen aanvragen. Dit draagt bij het versterken van de sociale basis en wordt in dat kader ook verbonden met het GALA.
- ➔ We gaan meer aandacht hebben voor de combinatie armoede en laaggeletterdheid.
We zien een overlap tussen inwoners die minder te besteden hebben en inwoners die moeite hebben met lezen en schrijven. We gaan samen met het Taalhuis ook onderzoeken hoe we via ons armoedebeleid de inwoners die laaggeletterd zijn beter in beeld kunnen krijgen en het aanbod beter op hen af kunnen stemmen.

Wat gaan we monitoren?

- ➔ Tevredenheid klanten WWT, JGT, Baanbrekers en Kredietbank.
- ➔ Welke aanpassingen gedaan worden in het proces HeusdenPas/Kindpakket.
- ➔ Aantal gebruikers en aantal ondersteuningsaanvragen Financieel paspoort.
- ➔ Resultaten onderzoek armoede en laaggeletterdheid.

Wat willen we bereiken?

- ➔ Stijging van het gebruik van het Financieel Paspoort vanaf de start.

Met wie gaan we dit doen?

WWT, JGT, Baanbrekers en Kredietbank, Taalhuis en Financieel Paspoort.

Speerpunt 5: Schuldhulpverlening met een menselijke maat

Als inwoners onverhoopt toch grotere schulden hebben, dan is het belangrijk om hen zo snel mogelijk de best passende hulp aan te bieden. De eerste focus is het wegnemen van stress om geld, het brengen van rust en overzicht (waarmee de eerste focus dus niet altijd op de aanpak van financiële problemen hoeft te liggen). Daarna is het zaak om inwoners zo snel mogelijk naar een schuldevrij en financieel zelfstandig bestaan te helpen. Van belang is dat verschillende partners samenwerken en op de hoogte zijn van elkaars inzet. Daarbij is het ook belangrijk inwoners altijd respectvol te behandelen. Dus niet handelen vanuit achterdocht of wantrouwen maar juist op grond van vertrouwen en argumentatie.

Wat blijven we doen?

- ➔ We blijven schuldhulpverlening bieden op een duurzame en passende manier.
Hiervoor blijven we samenwerken met de Kredietbank. Zij voeren voor ons de schuldhulpverlening uit, waarbij de focus ligt op het wegnemen van stress, het bieden van een passend schuldhulptraject en het bereiken van financiële zelfstandigheid.
- ➔ We blijven investeren in de samenwerking en verbinding tussen WWT/JGT, Baanbrekers en Kredietbank, om de ondersteuning voor inwoners goed op elkaar te laten aansluiten en drempels weg te halen.
- ➔ We houden passend aanbod voor ZZP'ers met schulden.
We blijven de afspraken met OverRood voortzetten, zodat zij deze doelgroep kunnen blijven helpen.
- ➔ We blijven investeren in de samenwerking met de bewindvoerders.
Er is dit jaar een nieuwe start gemaakt met de uitvoering van het bestaande convenant met de bewindvoerders. In verschillende werkgroepen worden concrete thema's die om verbetering vragen met de partners gezamenlijk opgepakt.

Wat gaan we nog meer doen?

- ➔ We gaan de dienstverlening op het gebied van schuldhulpverlening beter in beeld brengen.
Hierbij gaan we in samenwerking met de Kredietbank op zoek naar een vorm van integrale kwaliteitszorg waarbij alle modules van het werkmodel aan de orde komen en bespreek welke verbeteringen in de uitvoering kunnen worden doorgevoerd. Daarbij gaan we ook de cijfers op het gebied van schuldhulpverlening inzichtelijker maken en daarmee de Benchmark Divosa beter invullen en gebruiken.
- ➔ We sluiten aan bij het Nederlands Instituut voor Betalingsregelingen (NivB).
Hiermee bieden we inwoners een laagdrempelige manier om een zelf een schuldenregeling te treffen met de schuldeiser.
- ➔ We gaan afspraken maken over de manier waarop we gebruik gaan maken van het adviesrecht.
Hierbij gaan we regelen op welke wijze we gebruik gaan maken van het adviesrecht in de fase van besluitvorming door de rechtbank over de toewijzing van bewindvoering.

Wat gaan we monitoren?

- ➔ Aantal trajecten schuldhulpverlening en saneringskredieten bij Kredietbank.
- ➔ Aantal trajecten OverRood.
- ➔ Het invullen en gebruiken van de Benchmark Divosa.
- ➔ Gebruik NivB.
- ➔ Afspraken over adviesrecht.

Wat willen we bereiken?

- ➔ Relatieve stijging van het aantal saneringskredieten.
- ➔ Daling van het aantal trajecten schuldhulpverlening.

Met wie gaan we dit doen?

WWT, JGT, Baanbrekers en Kredietbank, OverRood en het NivB.

Speerpunt 6: Samen de schouders eronder

Een goede samenwerking met onze lokale partners is waardevol en dit willen we de komende periode graag behouden en waar mogelijk uitbouwen. We hebben onze lokale partners nodig voor het goed uitvoeren van dit nieuwe beleid en alles wat daaruit voortvloeit. Het is onze taak om onze partners daarin waar nodig te faciliteren. Zo willen we komende jaren samen met de speerpunten uit het nieuwe beleidsplan aan de slag gaan.

Wat blijven we doen?

- ➔ We blijven door het jaar heen in nauw contact met onze lokale partners.
Dit doen we door middel van halfjaarlijkse of kwartaalgesprekken waarin we met onze lokale partners zoals Kredietbank, Baanbrekers, Stichting Leergeld en de Vincentiusvereniging de voortgang, ontwikkelingen, successen en knelpunten bespreken.
- ➔ We blijven nieuwe initiatieven faciliteren.
Door het jaar heen zien we altijd nieuwe initiatieven ontstaan die een bijdrage leveren aan het bestrijden van armoede. Een voorbeeld hiervan is de doorgeefwinkel, die we ondersteunen door hen ruimte te geven in de Caleidoscoop in Vlijmen. We blijven dit soort initiatieven waar het kan ondersteunen vanuit onze rol

Wat gaan we nog meer doen?

- ➔ We gaan een conferentie armoede organiseren.
Om het nieuwe beleid goed uit te kunnen voeren, is het belangrijk dat we naast de partners die al in beeld zijn, nog meer partners om ons heen verzamelen. We willen graag dat zoveel mogelijk organisaties, stichtingen, clubs en verenigingen, samen met ons aan de slag gaan. Om nieuwe partners aan te laten sluiten organiseren we begin 2024 een grote armoedeconferentie.
- ➔ We organiseren een structureel verbindingsoverleg netwerkpartners.
We gaan halfjaarlijks een breed verbindingsoverleg faciliteren waar alle partners op het gebied van armoede en schuldhulpverlening elkaar ontmoeten, ontwikkelingen bespreken en kennis delen. Daarnaast willen we met hen ook kijken naar vraagstukken die zich voordoen bij (forse) toename van de armoedeproblematiek en daarbij op tijd oplossingsrichtingen in beeld brengen.
- ➔ We hebben aandacht voor financiële tekorten van lokale stichtingen.
We zien dat lokale stichtingen zoals Stichting Leergeld en de voedselbanken, het financieel steeds zwaarder hebben, door de extra instroom. Steeds meer inwoners maken gebruik van het aanbod van deze stichtingen en dat vraagt meer geld. Wanneer dit bij lokale stichtingen speelt, gaan we met hen op zoek naar oplossingen.

Wat gaan we monitoren?

- ➔ Inhoudelijke terugkoppeling conferentie armoede.
- ➔ Terugkoppeling verbindingsoverleg.
- ➔ Subsidies richting lokale stichtingen.

Met wie gaan we dit doen?

Alle partners uit het veld (WWT, JGT, Woonveste, Kredietbank, Voortgezet onderwijs, Stichting Scala basisonderwijs, lokale banken, kerken, verenigingen en werkgevers, Baanbrekers, Voedselbank, Arriva, Volwassenenfonds, Stichting Billy Bird, Jola, Stichting Leergeld, Jeugdsport en Cultuurfonds, Stichting de Schroef, lokale leveranciers van groenten en fruit, Taalhuis, Financieel Paspoort, OverRood en het NivB.

Planning

Dit plan bevat een groot aantal nieuwe acties waarmee we de komende jaren, boven op de bestaande activiteiten, aan de slag gaan. Niet alles kan direct opgepakt worden, maar de acties waarmee we dit en komend jaar (2023 en 2024) mee aan de slag gaan, worden hieronder op een rijtje gezet.

2023

- We gaan de slag met het voorzieningenregister.
- We gaan in samenwerking met het onderwijs en banken inzetten op financiële educatie.
- We laten een nieuw onderzoek uitvoeren naar de armoedeval.
- We gaan halfjaarlijks een breed verbindingsoverleg faciliteren.
- We hebben aandacht voor financiële tekorten stichtingen.

2024

- We gaan in 2024 onderzoeken of we kunnen aansluiten bij de Meedoen-regeling van Arriva en een eventuele invoering daarvan verder uitwerken.
- We gaan in 2024 onderzoeken of we kunnen aansluiten bij het Volwassenenfonds en een eventuele invoering daarvan verder uitwerken.
- We gaan het Kindpakket uitbreiden.
- We sluiten aan bij het NivB.
- We gaan starten met het Financieel Paspoort.
- We gaan, samen met scholen en lokale ondernemers, voorzien in schoolfruit.
- We gaan meer aandacht hebben voor de combinatie armoede en laaggeletterdheid.
- We gaan de cijfers op het gebied van schuldhulpverlening inzichtelijker maken en daarmee de Benchmark beter invullen en gebruiken.

Financiën

Voor het uitvoeren van het armoedebeleid zijn er structureel voldoende middelen beschikbaar om de activiteiten die we de afgelopen jaren hebben uitgevoerd te behouden. In onderstaande tabel zijn de hiervoor beschikbare middelen weergegeven.

	2024	2025	2026
Inkomensondersteuning bijzondere bijstand	€ 875.500	€ 875.500	€ 875.500
HeusdenPas	€ 287.370	€ 287.370	€ 287.370
Ondersteuning voedselbank	€ 15.812	€ 15.812	€ 15.812
Kwijtschelding	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000
Vroegsignalering en schuldhulpverlening	€ 341.754	€ 341.754	€ 341.754
Totaal beschikbaar	€ 1.685.436	€ 1.685.436	€ 1.685.436

Maar onze ambitie is groter dan alleen het behouden van wat we al doen. Om het huidige aanbod uit te breiden met de nieuwe activiteiten die in het voorliggende beleidsplan 'Een kansrijk perspectief, armoedebeleid Heusden' worden benoemd, zijn er ook extra middelen nodig. De komende jaren ontvangen we vanuit het Rijk middelen de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)², voor onder meer het versterken van de sociale basis en het bevorderen van een gezonde leefstijl, ontvangen we extra middelen. Dit zijn thema's die zowel direct als indirect raken aan het armoedebeleid. Daarom willen we een deel (€ 75.000) van deze middelen inzetten voor het uitbreiden en versterken van het armoedebeleid, met name op het uitbreiden van het KindPakket

Voor een aantal ontwikkelingen en plannen, bijvoorbeeld met gratis OV voor minima waarover tijdens de raadsvergadering van 4 juli 2023 een motie is aangenomen³, zijn er ook extra middelen nodig. Een inschatting hiervan wordt hieronder gegeven.

	2024	2025	2026
Versterken dienstverlening			
<i>OV minima</i>		€ 190.000	€ 190.000
<i>Aansluiting volwassenenfonds</i>		€ 78.400	€ 78.400
<i>Verbindingsoverleggen</i>	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Bevorderen gezonde leefstijl			
<i>Uitbreiding KindPakket</i>	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
<i>Schoolfruit</i>	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
<i>Overige activiteiten</i>	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Totaal aanvullend nodig	€ 80.000	€ 348.400	€ 348.400
Verwacht tekort	€ 5.000	€ 273.400	€ 273.400

Personele capaciteit

Beleidswerk ongeveer 0,5 fte en uitvoerend ongeveer 1,5 fte (met name uitvoering HeusdenPas en vroegsignalering, respectievelijk 1 fte en 0,5 te). Schuldhulpverlening en een deel van de inzet in de vroegsignalering is uitbesteed aan de Kredietbank. Voor schuldhulpverlening zijn er twee consultants parttime werkzaam, die op basis van een prognose alle casussen in Heusen oppakken. Voor de Vroegsignalering is ongeveer 0,4 fte ingekocht. Extra werk voor onze eigen organisatie komt kijken bij het inregelen van het Financieel Paspoort en het Voorzieningenregister, uitbreiding van het KindPakket, organiseren van verbindingsoverleggen en eventuele acties die uit het onderzoek rondom de voortvloeiën. De verwachting is dat een uitbreiding van minimaal 0,5 fte voor ondersteuning en uitvoering zeer wenselijk is.

² Een raadsvoorstel over het GALA ligt ook voor tijdens de raadsvergadering van 3 oktober 2023.

³ Motie Heusden één Openbaar vervoer minima aangenomen tijdens raadsvergadering van 4 juli 2023.

Sturing

Bij alle speerpunten die aan bod zijn gekomen, is ook benoemd wat we gaan monitoren. Dit zijn de gegevens die we structureel inzichtelijk maken. Via een halfjaarlijkse evaluatie zal de raad daarover geïnformeerd worden. Hierbij wordt de verbinding gelegd met de ontwikkeling van indicatoren vanuit de Klankbordgroep Sociaal Domein. Hieronder is te zien welke gegevens wanneer verwacht kunnen worden.

Halfjaarlijks	3 ^e kwartaal

- Gebruik en klantervaringen spreekuur geldzaken ↑
- Aantal inwoners in vroegsignalering ↑
- Bereik energiecoaches
- Deelnemers voorzieningenregister
- Aantal huishoudens en inwoners met een HeusdenPas ↑
- Aantal klanten Voedselbank
- Presentatie van onderzoeksrapport armoedeval
- Aantal deelnemers KindPakket ↑
- Aantal gebruikers en aantal ondersteuningsaanvragen Financieel paspoort ↑
- Aantal trajecten schuldhulpverlening bij Kredietbank ↓
- Aantal trajecten OverRood
- Terugkoppeling verbindingsoverleg

Jaarlijks aangevuld met	1 ^e kwartaal

- Inzet energiehulp en witgoedregeling (alleen in 2023)
- Aantal toekenningen energietoeslag (alleen in 2023)
- Aantal scholen met lessen/voorlichting over financiën ↑
- Inzet ervaringsdeskundigheid
- Aantal toekenningen bijzondere bijstand en maatwerk
- Aantal inwoners dat gebruik maakt van de zorgpolis ↑
- Aantal toegekende kwijtscheldingen
- Aantal deelnemers Meedoen-regeling
- Aantal deelnemers Volwassenenfonds
- Aantal deelnemers Jeugdsport en Cultuurfonds
- Aantal bereikte kinderen Stichting Leergeld
- Aantal scholen dat meedoet met schoolfruit
- Tevredenheid van klanten Kredietbank
- Het invullen en gebruik van de Benchmark Divosa
- Gebruik NlvB
- Inhoudelijke terugkoppeling conferentie armoede
- Subsidies richting lokale stichtingen

Het cijfermatige deel van deze evaluaties zal er dan ongeveer als volgt uit zien. Dikgedrukt zijn de halfjaarlijkse cijfers. De halfjaarlijkse cijfers zijn voor de eerste helft van 2023 ingevuld.

	2023 ⁴	2022	2021	2020	2019
Geldzakenspreekuur					
Signalen vroegsignalering	628	1356	321	-	-
Meldingen vroegsignalering	312	702	132	-	-
Bereik energiehulp	482	-	-	-	-
Aantal kadokaarten witgoed	661	-	-	-	-
Toegekende energietoeslag		1495	-	-	-
Bereik energiecoaches		-	-	-	-
Deelnemers voorzieningenregister	113	-	-	-	-
Aantal scholen met financiële lessen	-	-	-	-	-
Aantal huishoudens HeusdenPas	989				
Aantal inwoners HeusdenPas	1420	1042	953	978	901
Bijstandsgerechtigden		495	497	507	484
Bijzondere bijstand		851	848	683	667
Maatwerkoplossingen	2				
Deelnemers gemeentepolis		1030	1074	726	751
Verleende kwijtschelding		506	509	498	715
Voedselbankpakketten per week		185	130	148	129
Aantal deelnemers Meedoen-regeling					
Aantal deelnemers Volwassenenfonds					
Kinderen met KindPakket	464	445	484		
Deelnemers Jeugdsportfonds		153	138	171	149
Deelnemers Jeugdgcultuurfonds		45	42	43	39
Gezinnen bij Leergeld		275	271	256	197
Kinderen bij Leergeld		553	555	484	352
Aantal scholen met schoolfruit	-	-	-	-	-
Deelname Financieel Paspoort	-	-	-	-	-
Trajecten schuldhulpverlening					
Trajecten OverRood	6	8	4		
Deelnemers NivB		-	-	-	-

Deze cijfers worden aangevuld met kwalitatieve informatie op de te monitoren zaken zoals bijvoorbeeld het rapport van over de armoedeval, het plan van aanpak rondom nieuwe activiteiten zoals de invulling van het schoolfruit en de aansluiting bij de Meedoen-regeling, de klantervaringen en tevredenheid over de dienstverlening door de verschillende partners, inhoudelijke terugkoppeling van de verbindingsbijeenkomsten, bijsturing van het beleid. Ook zal er een keer per jaar een overzicht van de uitgaven toegevoegd worden.

Bijlagen:

- BIJ 1 - Opbrengst startbijeenkomst 08-03-2023
- BIJ 2 - Opbrengst tweede bijeenkomst 05-06-2023
- BIJ 3 - Raadsinformatiebrief toezegging rekenkamerrapport
- BIJ 4 - ASDH Advies concept armoedebeleid-juli 2023

⁴ Cijfers juli 2023